

TYÖLÄISNAISLIIKKEEN TEHTÄVISTÄ NEUVOSTOTASAVALLASSA

PUHE PUOLUEJAOSSA MOSKOVAN TYÖLÄISNAISTEN
IV KAUPUNKIKONFERENSSISSÄ
SYYSKÜÜN 23 pnä 1919

Toverit, tervehdin ilomielin työläisnaisten konferenssia. Rohkenen olla koskettelematta niitä aiheita ja niitä kysymyksiä, jotka nykyään tietenkin eniten kiinnostavat jokaista työläisnaista ja jokaista työtätekevien joukkoon kuuluvaa tietoista ihmistä. Tarkoitin erittäin ajankohtaisia kysymyksiä — kysymystä viljasta ja sotatilanteestamme. Mutta kokouksianne koskevista lehtiselostuksista tiedän, että näistä kysymyksistä ovat täällä tehneet seikkaperäisesti selkoa tov. Trotski — sotatilanteen osalta — ja toverit Jakovleva ja Sviderski — viljakysymyksen osalta, joten sallikaa minun olla kajoamatta näihin kysymyksiin.

Tahtoisin sanoa muutaman sanan työläisnaisliikkeen yleisistä tehtävistä Neuvostotasavallassa, niin niistä tehtävistä, jotka yleensä liittyvät sosialismiin siirtymiseen, kuin myös niistä, jotka nousevat nykyään erittäin pakottavina etualalle. Toverit, kysymyksen naisen asemasta on asettanut alun perin Neuvostovalta. Minusta tuntuu, että jokaisen sosialismiin siirtyvän työläisvaltion tehtävä tulee olemaan kahtalainen. Ja tämän tehtävän ensimmäinen osa on verrattain yksinkertainen ja helppo. Se koskee niitä vanhoja lakeja, jotka asettivat naisen oikeudellisesti eriarvoiseen asemaan mieheen verrattuna.

Jo kauan sitten, kymmenien ja jopa satojenkin vuosien ajan on kaikkien Länsi-Euroopan vapausliikkeiden edustajien vaatimuksena ollut näiden vanhentuneiden lakien kumoaminen ja naisen julistaminen lailla tasa-arvoiseksi miehen kanssa, mutta yksikään Euroopan demokraattinen valtio, yksikään edistynyt tasavalta ei ole onnistunut sitä toteuttamaan, koska siellä, missä vallitsee kapitalismi,

missä säilyy maan, tehtaiden yksityisomistus, missä säilyy pääoman valta, etuoikeudet ovat edelleenkin miehillä. Venäjällä tämä tasa-arvoisuus on onnistuttu viemään läpi vain sen vuoksi, että vuoden 1917 lokakuun 25 päivästä täällä on ollut työläisten valta. Neuvostovalta asetti alun perin tehtäväkseen olla kaikkea riistoa vastustavana työtätekevien valtana. Neuvostovalta asetti tehtäväkseen tilanherrain ja kapitalistien harjoittaman työtätekevien riiston mahdollisuuden hävittämisen, pääoman herruuden hävittämisen. Neuvostovalta on pyrkinyt siihen, että työtätekevät rakentaisivat elämänsä ilman maan yksityisomistusta, ilman tehtaiden yksityisomistusta, ilman sitä yksityisomistusta, joka kaikkialla maailmassa, jopa täydellisenkin poliittisen vapauden vallitessa, jopa demokraattisimmissakin tasavalloissa, on tosiasiallisesti saattanut työtätekevät kurjuuden ja palkkaorjuuden tilaan ja naiset kaksinkertaisen orjuuden tilaan.

Työtätekevien valtana Neuvostovalta suoritti heti olemassaolonsa ensi kuukausina mitä jyrkimmän mullistuksen naisia koskevassa lainsäädännössä. Niistä laeista, jotka asettivat naisen alistettuun asemaan, ei Neuvostotasavallassa ole jäänyt kiveä kiven päälle. Puhun nimenomaan niistä laeista, joissa varta vasten käytettiin hyväksi naisen huonompaa asemaa ja asetettiin hänet oikeudellisesti eriarvoiseen ja usein vieläpä nöyryytettyynkin asemaan, t.s. avioerolaista sekä niistä laeista, jotka koskevat avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta ja naisen oikeutta nostaa lapsen isää vastaan kanne elatusvelvollisuuden määräämisestä.

On sanottava, että nimenomaan tässä suhteessa edistyneimpienkin maiden porvarillinen lainsäädäntö käyttää hyväkseen naisen huonompaa asemaa tehden hänet oikeudellisesti eriarvoiseksi ja nöyryytetyksi. Ja nimenomaan tässä suhteessa Neuvostovalta ei ole jättänyt kiveä kiven päälle vanhoista, työtätekeville joukoille epäoikeudenmukaisista, sietämättömistä laeista. Ja me voimme nyt ylpeinä ja liioittelematta sanoa, että paitsi Neuvosto-Venäjä, maailmassa ei ole ainoatakaan maata, jossa nainen olisi täysin tasa-arvoinen ja jossa naista ei olisi saatettu nöyryytettyyn asemaan, mikä on erittäin tuntuva jokapäiväisessä elämässä, perhe-elämässä. Se oli ensimmäisiä ja tärkeimpiä tehtäviämme.

Jos joudutte kosketuksiin bolshevikkeille vihamielisten puolueiden kanssa tai jos käsiinne sattuu sanomalehtiä, joita julkaistaan venäjän kielellä Koltshakin ja Denikinin valtaamilla alueilla, tahi jos joudutte keskustelemaan näiden lehtien näkökannalla olevien ihmisten kanssa, niin saatte usein kuulla heidän syyttävän Neuvostovaltaa demokratian loukkaamisesta.

Meitä Neuvostovallan edustajia, bolshevikki-kommunisteja ja Neuvostotasavallan kannattajia, moititaan alinomaa siitä, että olemme muka loukanneet demokratiaa, ja todisteeksi esitetään se tosiasia, että Neuvostovalta on hajottanut perustavan kokouksen. Me vastaamme noihin syytöksiin tavallisesti tähän tapaan: me emme anna arvoa sille demokratialle ja sille perustavalle kokoukselle, jotka syntyivät silloin kun maa oli yksityisomistuksessa, kun ihmiset eivät olleet keskenään tasa-arvoisia ja kun isäntä oli se, jolla oli omaa pääomaa, ja muut tekivät työtä hänen hyväkseen, olivat hänen palkkaorjiaan. Sellainen demokratia oli orjuuden verhona jopa edistyneimmissäkin valtioissa. Me, sosialistit, kannatamme demokratiaa vain sikäli, mikäli se helpottaa työtätekevien ja sorrettujen asemaa. Sosialistinen liike asettaa tehtäväkseen taistella kaikkialla maailmassa kaikkinaista ihmisen harjoittamaa toisen ihmisen riistoa vastaan. Meistä on todellista merkitystä sellaisella demokratialla, joka palvelee riistettyjä, niitä, jotka on saatettu oikeudellisesti eriarvoiseen asemaan. Jos sellaiselta, joka ei tee työtä, riistetään äänioikeus, niin juuri se on ihmisten todellista tasa-arvoisuutta. Joka ei tee työtä, ei hänen syömänkään pidä.

Vastaukseksi näihin syytöksiin me sanomme, että on asetettava kysymys siitä, kuinka tässä tai tuossa valtiossa toteutetaan demokratiaa. Me näemme kaikissa demokraattisissa tasavalloissa julistettavan tasa-arvoisuutta, mutta siviililaeissa ja niissä laeissa, jotka koskevat naisen oikeuksia, hänen asemaansa perheessä, avioeroa, me kuitenkin havaitsemme joka askeleella naisen oikeudellista eriarvoisuutta ja nöyryyttämistä, ja me sanomme, että se on demokratian loukkaamista ja nimenomaan sorrettujen suhteen. Neuvostovalta on kaikkia muita, edistyneimpiäkin maita laajemmin toteuttanut demokratiaa, koska se ei ole jättänyt lakeihinsa vähäisintäkään jälkeä naisen oikeudellisesta eriarvoisuudesta. Toistan, yksikään valtio, yksikään

demokraattinen lainsäädäntö ei ole tehnyt naisen hyväksi puoltakaan siitä, minkä Neuvostovalta teki jo olemassaolonsa ensi kuukausina.

Pelkät lait eivät tietenkään riitä, emmekä me millään muotoa tyydy yksistään dekreetteihin. Mutta lainsäädännön alalla olemme tehneet kaikki, mitä meiltä vaaditaan naisten ja miesten aseman tasa-arvoistamiseksi, ja me voimme olla siitä oikeutetusti ylpeitä. Naisen asema Neuvosto-Venäjällä on nykyään edistyneimpienkin maiden naisten asemaan verrattuna ihanteellinen. Mutta me sanomme, että se on tietenkin vasta alkua.

Koska nainen hoitaa kotitaloutta, on hänen asemansa edelleenkin raskas. Naisen täydellinen vapauttaminen ja hänen ja miehen todellinen tasa-arvoisuus vaativat yhteiskunnallista taloutta, naisen osallistumista yhteiseen tuotannolliseen työhön. Silloin naisellakin tulee olemaan samanlainen asema kuin miehellä.

Tässä ei tietenkään ole kysymys siitä, että nainen saatettaisiin samaan asemaan työn tuottavuuden, työn määrän, työajan pituuden, työehtojen kannalta j.n.e., vaan kysymys on siitä, ettei nainen mieheen verrattuna olisi taloudellisen asemansa sortama. Te kaikki tiedätte, että täydellisenkin tasa-arvoisuuden vallitessa nainen pysyy yhä tosiasiallisesti alistetussa asemassa, sillä hänen hartioilleen säilytetään koko kotitalous. Tämä kotitalous on useimmiten mitä tuottamattominta, kovinta ja raskainta työtä, jonka nainen suorittaa. Tämä työ on kovin pientä eikä siinä ole mitään, mikä edistäisi edes hieman naisen kehitystä.

Sosialistista ihannetta tavoitellessamme me tahdomme taistella sosialismin täydellisen toteuttamisen puolesta, ja tässä suhteessa naiselle avautuu sangen laaja työsaika. Me varustaudumme nyt toden teolla raivaamaan perustaa sosialistiselle rakennustyölle, mutta sosialistisen yhteiskunnan varsinainen rakentaminen alkaa vasta sitten, kun me, saavutettuamme naisen täydellisen tasa-arvoisuuden, ryhdymme uuteen työhön yhdessä naisen kanssa, joka on vapautunut tuosta pienestä, tylsistävästä ja tuottamattomasta työstä. Tätä työtä riittää meille hyvin moniksi vuosiksi.

Tämä työ ei voi antaa pikaisia tuloksia eikä sillä ole näkyvää efektiivisyyttä.

Me perustamme mallilaitoksia, ruokaloita, lastenseimiä, jotka vapauttavat naisen kotitaloudesta. Ja kaikkien näiden laitosten järjestämistyö lankeaakin suurimmalta osaltaan juuri naisten hartioille. Tulee tunnustaa, että Venäjällä nykyään on vielä kovin vähän sellaisia laitoksia, jotka auttaisivat naista pääsemään pois kotiorjan asemasta. Niitä on tavattoman vähän, ja tilanne, johon Neuvostotasavalta on nykyään joutunut,—sekä sota— että elintarviketilanne, joista toverit ovat teille täällä seikkaperäisesti kertoneet,—haittaa tätä työtämme. Mutta kuitenkin on sanottava, että näitä laitoksia, jotka vapauttavat naisen kotiorjan asemasta, syntyy kaikkialla, missä siihen on pieninkin mahdollisuus.

Me sanomme, että työläisten vapauttamisen tulee olla työläisten oma asia, ja aivan samoin myös työläisnaisten vapauttamisen tulee olla itsensä työläisnaisten asia. Itsensä työläisnaisten pitää huolehtia noiden laitosten perustamisesta, ja tämä naisten toiminta johtaa heidän entisen, kapitalistisessa yhteiskunnassa olleen asemansa täydelliseen muuttumiseen.

Politiikan harjoittaminen vanhassa kapitalistisessa yhteiskunnassa vaati erikoisvalmennusta, ja sen vuoksi nainen osallistuminen politiikkaan edistyneimmissäkin ja vapaimmissakin kapitalistisissa maissa oli kovin vähäistä. Tehtävämme on saada aikaan se, että jokainen työtätekevä nainen voisi osallistua politiikkaan. Siitä hetkestä lähtien, jolloin hävitettiin maan ja tehtaiden yksityisomistus ja kukistettiin tilanherrain ja kapitalistien valta, politiikan tehtävät alkavat käydä työtätekeville joukoille ja työtätekeville naisille ymmärrettäviksi, selviksi ja kaikille täysin mahdollisiksi. Kapitalistisessa yhteiskunnassa nainen on sellaisessa oikeudettomassa asemassa, että hänen osallistumisensa politiikkaan on mitättömän vähäistä mieheen verrattuna. Tämän tilanteen muuttamiseksi tarvitaan työtätekevien valtaa, ja silloin politiikan perustehtävänä on kaikki se, mikä koskee välittömästi itsensä työtätekevien kohtaloa.

Ja tällöin työläisnaisten, eikä vain puolueeseen kuuluvien ja valveutuneiden, vaan myös puolueeseen kuulumattomien ja valveutumattomimpien naisten, osallistuminen on välttämätöntä. Tässä Neuvostovalta avaa työläisnaiselle laajan toimintasaran.

Me kohtasimme suuria vaikeuksia taistellesamme niitä voimia vastaan, jotka ovat vihamielisiä Neuvosto-Venäjälle ja ovat aloittaneet sotaretken sitä vastaan. Me olimme lujilla taistellesamme sotilaallisella alalla niitä voimia vastaan, jotka ovat ryhtyneet sotaan työtätekevien valtaa vastaan, ja samoin elintarvikealalla keinottelijoita vastaan, sillä riittämätön on vielä sellaisten ihmisten, sellaisten työtätekevien lukumäärä, jotka uhrautuvaisella työllään tulevat avuksemme. Ja tässä Neuvostovalta ei voi pitää mitään muuta niin suuressa arvossa kuin puolueeseen kuulumattomien työläisnaisten laajojen joukkojen apua. Tietäkööt he, että vanhassa porvarillisessa yhteiskunnassa poliittiseen toimintaan osallistuminen ehkä vaati monipuolista valmennusta, ja siihen ei naisella ollut mahdollisuutta. Mutta Neuvostotasavalta asettaa poliittisen toimintansa tärkeimmäksi tehtäväksi taistelun tilanherroja ja kapitalisteja vastaan, taistelun riiston hävittämiseksi, ja sen vuoksi Neuvostotasavallassa työläisnaiselle tarjoutuu mahdollisuus osallistua poliittiseen toimintaan auttaakseen järjestelytaidollaan miestä.

Meidän ei ole suoritettava ainoastaan miljoonien mitassa organisatorista työtä. Meidän on suoritettava hyvin pienessäkin mitassa organisatorista työtä, joka antaa naisillekin työskentelymahdollisuuden. Nainen voi tehdä työtä sotaoloissakin, kun kysymys on armeijan auttamisesta, agitaatiotyöstä sen keskuudessa. Kaikkeen tähän on naisen osallistuttava aktiivisesti, jotta Punainen Armeija näkisi, että armeijasta pidetään huolta, että sitä autetaan. Nainen voi uurastaa niinikään elintarvikealalla — ruokatarpeiden jaoksen ja yleisen ruokailun parantamiseksi, sellaisten ruokaloitten kehittämiseksi, joita Pietariin on järjestetty nyt hyvin paljon.

Näillä aloilla tapahtuvalla työläisnaisen toiminnalla on todella organisatorinen merkitys. Naisen on oltava myös mukana järjestämässä suuria koetalouksia ja valvomassa niiden toimintaa, ettei sekään asia olisi meillä yksilöiden varassa. Tämä tehtävä jää suorittamatta, elleivät työtätekevät naiset tule mukaan suurin joukoin. Työläisnainen on täysin sopiva tähän työhön siinä mielessä, että hän valvoo tuotteiden jakelua ja huolehtii siitä, että tuotteita saataisiin helpommin. Tämä tehtävä on epäilemättä puolueeseen kuulumattoman työläisnaisen voimien mukainen ja samalla

tämän tehtävän suorittaminen tulee myötävaikuttamaan ennen muuta sosialistisen yhteiskunnan lujittumiseen.

Lakkautettuaan maan yksityisomistuksen ja lakkautettuaan miltei täydellisesti myös tehtaiden yksityisomistuksen Neuvostovalta pyrkii saamaan kaikki työtätekevät, puolueeseen kuulumattomatkin eivätkä vain puolueen jäsenet, naisetkin eivätkä vain miehet, mukaan tähän taloudelliseen rakennustyöhön. Tätä Neuvostovallan aloittamaa työtä voidaan viedä eteenpäin vain siinä tapauksessa, kun satojen naisten asemesta sen suorittamiseen osallistuvat miljoonat ja miljoonat naiset kautta Venäjän. Olemme varmoja, että sosialistinen rakennustyö on sujuva silloin nopeammin. Silloin työtätekevät todistavat, että he voivat elää ja isännöidä ilman tilanherroja ja kapitalisteja. Silloin sosialistinen rakennustyö on Venäjällä oleva niin hyvällä tolalla, että Neuvostotasavalta ei pelkää mitään ulkoisia vihollisia, joita on sekä muissa maissa että Venäjällä.

„Pravda” № 213,
syyskuun 25 pnä 1919

Julkaistaan Moskovassa v. 1919
ilmestyneen V. I. Len'in
kirjasein: „Puhe työläisnaisten
edustajakokouksessa” tekstistä,
joka on tarkistettu
„Pravda” lehden tekstin mukaan